

EEN NEOLITHISCHE SLIJPSTEEN UIT EASTERMAR (FRL.)

Deze vondstmelding is eerder verschenen in Archeoforum nr 3 (1998) - ISSN 1386-6095

Klaas R. Henstra

Het neolithicum, een cultuurperiode die dateert van ± 5300 tot 2100 voor Christus, is bij uitstek de tijd van de geslepen artefacten. Dit betreft bijlen, strijdhamers en rolsteenhamers. Het totale aantal in de gemeente Tytsjerksteradiel gevonden geslepen bijlen bedraagt op dit moment negentien¹. Deze bijlen werden met behulp van zand en water geslepen op zogenaamde slijpstenen.

Op 1 maart 1998 vond Oene Kloetstra uit Noardburgum bij Eastermar een dergelijk voorwerp, vervaardigd van kwartsitische zandsteen. Het formaat van dit voorwerp bedraagt 15,2 x 11,8 x 5,0 cm. Een deel van de steen ontbreekt. Wel is duidelijk te zien dat de breuk vrij recentelijk is ontstaan: de randen zijn nog scherp en niet door langdurig verblijf in de bodem afgerond. Het bijzondere van dit artefact is, dat het driezijdig is bewerkt. Kant 2 heeft een door slijping gevormde holte. Kant 1 heeft een tweetal vlakken met daartussen een gleuf met een lengte van 11,3 cm en een diepte van 0,7 cm. De vlakken op deze zijde vertonen een sterkere glans dan op kant 2. Genoemde gleuf is mogelijk gebruikt voor het aanzetten van de bijlsnede. Een derde slijpvlak bevindt zich op één der zijkan-ten; dit vlak is slechts weinig gebruikt en vertoont nagenoeg geen glans. Mogelijk is de slijpsteen gebruikt door lieden van de Trechterbekercultuur, een bevolkingsgroep die hier zijn sporen naliet in het midden-neolithicum (4000-3100 v. C.).

Het aantal bijlen uit Tytsjerksteradiel dat toe te schrijven valt aan genoemde cultuur bedraagt nu zes. Op ongeveer honderd meter afstand van de slijpsteen werd in 1988 een vuursteen bijl gevonden die dateert uit het laat-neolithicum². Indien er verband bestaat tussen beide voorwerpen, dient ook de datering van de slijpsteen iets later in de tijd te worden geplaatst. Voornamelijk is dit evenwel onzeker.

Menno van Coehoornweg 19
9251 LV Burgum
0511 - 46 27 02

Afb. 1
**Kant 1 van de slijpsteen van
Eastermar**

(foto: Fries Museum)

Afb. 2
**Kant 2 van de slijpsteen van
Eastermar**

(foto: Fries Museum)

Noten

1 Henstra, K.R., 1997. Geslepen artefacten uit Tytsjerksteradiel (Frl.). *ARCHEOFORUM*, jaargang 1, nr. 1, p. 13-21.

2 Idem, p. 17-18.